Vykdomosios pirmininko pavaduotojos Margrethės Vestager pratarmė
2019 m. metinei konkurencijos ataskaitai

Mažai kas 2019 m. pabaigoje būtų galėjęs nuspėti, kad 2020 m. pradžios įvykiai iš esmės pakeis pasaulį ir jo ekonomiką. Dėl COVID-19 protrūkio daug kas vertėsi aukštyn kojom, o mes turėjome greitai prisitaikyti ir permąstyti veiklos būdus. Manau, būtų teisinga teigti, kad konkurencijos politikos srityje Komisija patenkino lūkesčius.

Pagal ES valstybės pagalbos taisykles valstybės narės gali remti įmones, kad būtų atitaisyti dideli jų ekonomikos sutrikimai. 2020 m. kovo mėn. Komisija priėmė laikinąją priemonių sistemą, pagal kurią valstybės narės gali užtikrinti pakankamą įmonių likvidumą ir padėti išsaugoti darbo vietas bei ekonominės veiklos tęstinumą per COVID-19 pandemiją. Per pirmąjį 2020 m. pusmetį, krizei įsibėgėjant, Komisija, atsiliepdama į valstybių narių ir įmonių poreikius, laikinąją sistemą tris kartus papildė, be kita ko, leisdama didesnę paramą produktų, kurie svarbūs siaučiant COVID-19, plėtrai ir gamybai, darbo užmokesčio subsidijoms ir rekapitalizavimui. Laikinosios sistemos priėmimas ir vėlesni jos pakeitimai rodo, kaip Komisija sugebėjo reaguoti į besikeičiančias aplinkybes, prie jų prisitaikyti ir spręsti problemas, kartu neišleisdama iš akių būtinybės užtikrinti vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje. Nes mums bus reikalingas tvirtas mūsų bendrosios rinkos atsigavimas.

COVID-19 pandemija neišvengiamai atsiliepė ir kitoms konkurencijos politikos sritims.

2020 m. kovo mėn. Komisija ir nacionalinės konkurencijos institucijos per Europos konkurencijos tinklą paskelbtame bendrame pareiškime išdėstė, kaip jos ketina krizės metu taikyti antimonopolines taisykles. Komisija ir nacionalinės konkurencijos institucijos pareiškė, kad sudarys palankesnes sąlygas būtinoms ir laikinoms priemonėms, kuriomis siekiama spręsti pandemijos sukeltą stringančio tiekimo problemą. Tačiau kartu jos įspėjo, kad nedvejodamos sureaguos, jei kas nors po krizės priedanga imtųsi antikonkurencinių veiksmų.

Antimonopolinės politikos srityje 2020 m. balandžio mėn. Komisija paskelbė Laikinosios sistemos komunikatą su gairėmis įmonėms. Komunikate Komisija aprašė, kokia tvarka ji vertins bendradarbiavimo projektus, kurie būtini dėl COVID-19 pandemijos, pavyzdžiui, vaistų ir medicininės įrangos tiekimo projektus.

Susijungimų srityje, praėjus pradiniam laikotarpiui, per kurį Konkurencijos generalinio direktorato paskelbtame dokumente įmonių buvo paprašyta atidėti pranešimus, supaprastintas ir sudėtingesnių bylų nagrinėjimas buvo tęsiamas beveik be jokių trikdžių.

Didžiuojuosi, kad Komisijos tarnybos tinkamai priėmė šios precedento neturinčios krizės iššūkį. Turint nepaprastai mažai laiko įvertinta labai daug pranešimų apie valstybės pagalbą. Komisija toliau vykdė ES susijungimų kontrolę, laikydamasi teisinių terminų ir juridinių prievolių. Antimonopolinių taisyklių vykdymas buvo užtikrinamas be didelių vėlavimų.

Tačiau nepamirškime to, ką nuveikėme 2019 m.

2019 m. Komisija ėmėsi priemonių įvairiuose sektoriuose, kad ES rinkos taptų atviresnės ir veiksmingesnės. ES konkurencijos politika toliau padėjo siekti pagrindinių su vidaus rinka susijusių Komisijos politinių prioritetų, tokių kaip skaitmeninimas, sąžiningas apmokestinimas, energetika ir klimatas.

Komisija parodė, kad sugeba griežtai užtikrinti konkurencijos taisyklių vykdymą – bausti už antikonkurencinius įmonių tarpusavio susitarimus ir bendrovių piktnaudžiavimą dominuojančia

padėtimi kenkiant vartotojams. 2019 m. Komisija priėmė 15 sprendimų, kuriais baudžiama už antikonkurencinius veiksmus. Be to, ji užbaigė keturias antimonopolines bylas, naudodamasi savanoriško bendradarbiavimo procedūra.

2019 m. Komisijai pranešta apie 382 susijungimus. Nors 2019 m. absoliutus pranešimų skaičius šiek tiek sumažėjo, palyginti su 2018 m., jis vis dar labai didelis. Dauguma susijungimų, apie kuriuos pranešta 2019 m., konkurencijos problemų nekėlė. 2019 m. Komisija priėmė 362 sprendimus dėl susijungimo, o 19 atvejų ėmėsi veiksmų. Trys susijungimai buvo uždrausti, dešimt susijungimų buvo patvirtinti pirmajame etape su sąlyga, kad bus vykdomi įsipareigojimai, o šeši – po antrojo etapo priėmus taisomąsias priemones. Dauguma 2019 m. Komisijos priimtų taisomųjų priemonių buvo materialiojo ir nematerialiojo turto pardavimas. Tai patvirtina, kad Komisija pirmenybę teikia struktūrinėms taisomosioms priemonėms.

2019 m. Komisija priėmė 308 sprendimus dėl valstybės pagalbos. Komisija patvirtino valstybės pagalbos schemas, kuriomis naudodamosi valstybės narės gali, pavyzdžiui, siekti aplinkos apsaugos tikslų, įrengti itin didelio pralaidumo plačiajuosčio ryšio tinklus ir finansuoti svarbių pramonės šakų mokslinius tyrimus. 2019 m. buvo leista vykdyti antrą bendriems Europos interesams svarbų projektą, skirtą baterijų plėtrai dalyvaujant septynioms valstybėms narėms. Be to, Komisija toliau stengėsi užtikrinti, kad valstybės narės netaikytų nepagrįstų mokesčių lengvatų pasirinktoms bendrovėms ir taip neleistų toms bendrovėms išvengti priklausančios sąžiningos mokesčių dalies.

Siekiant, kad konkurencijos taisyklės ir toliau atitiktų paskirtį, 2019 m. jos toliau vertintos pagal Komisijos geresnio reglamentavimo gaires. Antimonopolinių taisyklių srityje toliau buvo vertinamas horizontalusis bendrosios išimties reglamentas (BIR), vertikalusis BIR, variklinių transporto priemonių BIR ir konsorciumų BIR. Susijungimų srityje Komisija toliau vertino atrinktus procedūrinius ir jurisdikcinius ES susijungimų kontrolės aspektus. Valstybės pagalbos srityje toliau tikrintas valstybės pagalbos modernizavimo planuose nurodytų taisyklių ir tam tikrų kitų taisyklių tinkamumas. 2020 m. sausio mėn. inicijuotas Pranešimo dėl rinkos apibrėžimo vertinimas.

Šiuo metu daugelyje rinkų vyksta radikalūs pokyčiai: esmines permainas lemia vykstantis visuomenės skaitmeninimas. Turime prisitaikyti visi: gamintojai, vartotojai, politikos formuotojai ir, žinoma, mes, konkurencijos politikos vykdymą užtikrinančios institucijos. Kad neatsiliktume nuo laiko, privalome, užuot tenkinęsi tuo, ką turime, nuolat kvestionuoti veikimo būdus, kad, pasimokę iš patirties, prireikus peržiūrėtume vykdymo užtikrinimo priemones. Todėl trims specialiesiems patarėjams pavedžiau parengti ataskaitą „Skaitmeninio amžiaus konkurencijos politika“. 2019 m. balandžio mėn. paskelbtoje ataskaitoje jie padarė išvadą, kad pagrindinė konkurencijos teisės sistema yra patikima ir pakankamai lanksti, kad padėtų apsaugoti konkurenciją skaitmeniniame amžiuje. Tačiau jie įspėjo, kad ypatingą dėmesį reikėtų skirti skaitmeninių platformų įtakai rinkoje. Atlikusi išsamią specialiųjų patarėjų ataskaita ir kitomis naujausiomis ataskaitomis pagrįstą analizę, 2020 m. birželio mėn. Komisija pradėjo viešas konsultacijas, teiraudamasi, ar reikia naujos konkurencijos priemonės, kuri leistų laiku ir veiksmingai spręsti struktūrines konkurencijos problemas.

Norint, kad rinkos visoje ekonomikoje veiktų gerai, kartais nepakanka griežtai užtikrinti galiojančių konkurencijos taisyklių vykdymo. Tokį vykdymo užtikrinimą gali prireikti papildyti konkrečių sektorių reguliavimu, kad būtų išvengta rinkos nepakankamumo. Tokia priemonė galėtų tikti rinkoms, kuriose dominuoja prieigos valdytojo funkciją atliekančios skaitmeninės platformos. Norint būti konkurencingam reikia konkuruoti – tiek savo šalyje, tiek pasaulyje. Vien konkurencijos politika konkurencingumo neužtikrina. Ją reikia papildyti veiksminga pramonės politika, kuri verslininkams sudarytų sąlygas įgyvendinti savo idėjas, o visų dydžių įmonėms – klestėti ir augti. 2020 m. kovo mėn.

komunikate „Nauja Europos pramonės strategija“ Komisija išdėstė savo viziją, ką ES turėtų pasiekti iki 2030 m. ir vėliau.

ES ekonomika yra atvira ir glaudžiai susijusi su viso pasaulio ekonomika. Tačiau mūsų atvirumu gali būti pasinaudota konkurencijai bendrojoje rinkoje iškraipyti. To gali siekti, pavyzdžiui, valstybės paramą gaunančios užsienio įmonės. Mums reikia tinkamų priemonių kovai su neigiamu užsienio subsidijų poveikiu. Todėl 2020 m. birželio mėn. Komisija pradėjo diskusijas paskelbdama Baltąją knygą dėl sąlygų, susijusių su užsienio subsidijomis, suvienodinimo.

Apibendrinant galima pasakyti, kad pagrindinės ES konkurencijos taisyklės šiandien tokios pat aktualios, kaip tada, kai jas užrašė Sutartyje daugiau nei prieš 60 metų. Kartu su ES nacionalinėmis konkurencijos institucijomis Komisija toliau sąžiningai užtikrins taisyklių vykdymą, remdamasi faktais, įrodymais ir išsamia analize ir tinkamai laikydamasi procedūrų. Veiksminga konkurencija vidaus rinkoje skatina inovacijas, dinamizmą ir ekonomikos augimą visų labui. Konkurencijos politika padės įgyvendinti pagrindinius šios kadencijos Komisijos užmojus: pereiti prie žaliosios ekonomikos, formuoti ES skaitmeninę ateitį, stiprinti žmonėms tarnaujančią ekonomiką ir kt.